

بنام خدا

آیا خطر ابتلای کودکان به مسمومیت با سرب وجود دارد؟

موارد مسمومیت سرب در کودکان کاهش یافته است اما هنوز مشکلی جدی است. در ۱۹۷۸ حدود ۳ تا ۴ میلیون کودک در ایالات متحده آمریکا مقادیر بالای سرب در خون خود داشته اند. در سال ۲۰۰۲ این مقدار به ۳۱۰,۰۰۰ نفر کاهش پیدا کرده و به لطف آگاهی نسبت به مسئله و ممنوعیت استفاده از محصولات سرب‌دار رو به کاهش است.

قدمت خانه شما عامل مهمی در این باره است. معمولا هرچه خانه شما قدیمی‌تر باشد احتمال استفاده از رنگ های حاوی سرب و مقدار سرب در رنگها بیشتر خواهد بود.

به یاد داشته باشید که تماس مداوم کودک با دوستی که در خانه‌ای قدیمی‌تر زندگی می‌کند، یا رفتن به خانه‌ای قدیمی، یا بازی در حیاطی که در مجاورت خانه قدیمی بازسازی شده ای قرار دارد هم می‌تواند خطرناک باشد. احتمال وجود لوله‌های سربی در خانه‌های قدیمی هم هست که ممکن است سرب آن به آب نوشیدنی و مصرفی نشت پیدا کند.

مشرف بودن به بزرگراه یا منطقه صنعتی هم مسئله ساز است چون سربی که تدریجا از این نواحی وارد جریان هوا می‌گردد با خاک اطراف می‌آمیزد. با اینکه دولت دستور حذف سرب از بنزین را داده است، زمینهای اطراف بزرگراهها یا شاهراههای اصلی هنوز مقدار قابل توجهی سرب دارند که به مرور زمان از آگروز اتومبیل‌های قدیمی نشست کرده است.

افراد با حرفه و سرگرمیهای خاص هم ممکن است سرب را توسط لباس و دستهای آلوده خود به خانه بیاورند. اگر با سفال یا شیشه منقوش یا روکاری مبلمان سروکار دارید، قبل از بازگشتن به خانه دستها را بشویید و لباسهای خود را تعویض کنید.

بچه‌ها معمولا بین یک تا دو سالگی به مسمومیت سرب دچار می‌شوند. کودکان قبل از شروع به راه رفتن دسترسی کمی به مواد حاوی سرب دارند. وقتی دو ساله می‌شوند دوست دارند روی زمین بخزند و دست خود را به دهان ببرند.

آیا باید کودکانمان را آزمایش ببرم؟

کنترل دایم خون برای کودکان توصیه نمی‌شود اما اگر فکر می‌کنید با سرب تماس داشته می‌توانید کودکان را به آزمایشگاه ببرید. این غربالگری خونی همان آزمایش ساده خون است. آکادمی بیماریهای کودکان آمریکا آزمایش مرتب خون را تنها برای کودکان یک تا دو ساله ای توصیه می‌کند که در خانه‌های شامل طرح Medicaid (خانوارهای محروم و مستحق طرح حمایت پزشکی آمریکا) زندگی می‌کنند و جزو گروههای پرخطر هستند. مرکز کنترل و پیشگیری از بیماریها (CDC) پیشنهاد می‌کند که دولت و ادارات سلامت محلی معیارهای کنترل خون در ناحیه خود را تعیین کنند تا کودکان بیشتری که در معرض سرب بوده‌اند بتوانند از این آزمایش استفاده کنند و جلوی آزمایشهای غیرضروری کودکانی که در معرض خطر نیستند گرفته شود.

با پزشک کودک تان درباره ضرورت انجام آزمایش سرب مشورت کنید. اگر دلایل کافی دارید که احتمال تماس فرزندتان با سرب وجود داشته بر انجام آزمایش پافشاری کنید.

سرب چگونه وارد بدن کودکان می‌شود؟

سرب از طریق تنفس یا بلعیدن براده سرب یا خوردن خاک یا رنگ حاوی سرب وارد بدن کودک می‌شود. سرب از راه پوست جذب نمی‌شود.

حتی اگر کودک شما ذرات رنگ را داخل دهانش نبرد هم در صورت وجود رنگ سرب‌دار در خانه یا اطراف خانه امکان ورود سرب به بدن کودک وجود دارد. در و چارچوب پنجره‌های پوشیده از رنگ سرب‌دار با هربار باز و بسته شدن، براده‌های کوچک سرب را در هوا می‌پراکند. کودک ممکن است براده‌های سرب را استنشاق کند یا وقتی روی زمین و اثاث خانه راه می‌رود به دستهایش بچسبند و بعد هنگام غذا خوردن یا فروردن انگشتها به دهان به داخل بدنش راه پیدا کند.

منابع دیگر حاوی سرب عبارتند از:

- میلان قدیمی، لوازم زمین بازی، و اسباب بازیهایی که با رنگ یا برق جلای حاوی سرب تهیه شده‌اند. (رنگ آمیزی مجدد این اشیا کافی نیست. باید ابتدا رنگ سربی را طی پروسه خاصی زدود یا کاملاً پوشاند.)
- کف پوشهای وینیل قدیمی
- لوله‌کشی‌های قدیمی - در لوله‌های سربی یا لوله‌های مسی با اتصالات جوش سرب
- شیرآلات برنجی وارداتی یا قدیمی
- کلیدهای برنجی (به کودک تان اجازه ندهید با کلید بازی کند)
- ظروف شیشه‌ای کریستال سربی
- ظروف سفالی با لعاب سربی (رایج در سرامیکهای تهیه شده در کشورهای در حال توسعه)
- غذاهای وارداتی در قوطی‌های بسته‌بندی شده با پوشش سربی
- سنگ وزنه سربی قلاب ماهیگیری

سرب معمولاً در جاهای غیرقابل پیش بینی ظاهر می‌شود. بعضی شمعه‌ها فتیله‌هایی با مغزی فلزی دارند که موقع سوختن مقداری سرب وارد هوا می‌کنند پس تنها از شمعه‌هایی با فتیله کاغذی یا کتان استفاده کنید. (کمسیون امنیت محصولات مصرف کننده می‌کوشد تولید شمعه‌های آزادکننده سرب را ممنوع کند، اما ممکن است هنوز از این کالا وارد شود).

برای آگاهی از خطرات تازه مسمومیت‌های سرب به فهرست آنلاین هشدارهای شورای ملی ایمنی (NCS) مراجعه کنید. به خاطر داشته باشید که اگر حامله هستید و مقدار زیادی سرب در خون خود دارید ممکن است سرب را به فرزند خود انتقال دهید.

درباره مسمومیت شدید سرب چه باید کرد؟

خوشبختانه مسمومیت شدید سرب نادر است. اگر نسبت به منابع سرب ذکر شده در اینجا آگاه باشید و پیشگیری‌های لازم را انجام دهید، احتمال ابتلا به مورد خطرناک مسمومیت سرب اندک است.

آیا تماس با سرب علایمی هم دارد؟

ممکن است کودک شما هیچ علایمی بروز ندهد، مخصوصاً اگر میزان سرب در خونش اندک باشد. اما با افزایش این میزان ممکن است به سردرد، درد شکمی، یبوست، کم اشتها، از فرم افتادن، بی‌قراری، بی‌خوابی، استفراغ یا تشنج بیانجامد.

تأثیر مسمومیت سرب بر سلامت چیست؟

مطالعات انجام شده نشان می‌دهند که بین وجود سرب در خون کودک و کاهش درصد هوش IQ، ناتوانیهای یادگیری، مشکلات رفتاری (مثل بیش‌فعالی، تهاجم، و تخلف)، مشکلات شنیداری، نابسامانی در رشد، و آسیب کلیه رابطه وجود دارد. مقادیر بالای آن ممکن است به عدم رشد ذهنی، کما، و حتی مرگ بیانجامد.

اگر در خون فرزندمان سرب پیدا شود، چه نوع درمانی لازم است؟

در بیشتر موارد مسمومیت مزمن سرب، پزشکان هیچ درمان دارویی خاصی را توصیه نمی‌کنند. تنها راه تشخیص منبع سرب و از بین بردن آن است (به توصیه‌های زیر توجه کنید). به محض پایان تماس با سرب، بدن کودک آرام آرام سرب موجود را دفع می‌کند. این ممکن است ماهها یا حتی سالها طول بکشد.

چطور از فرزندمان مقابل سرب محافظت کنیم؟

برای حفاظت کودکان خود در برابر سرب اقدامات زیر را انجام دهید:

- مطمئن شوید که کودک خوب غذا می‌خورد. اگر کودک تغذیه خوبی داشته باشد در صورت تماس امکان جذب سرب کمتری وجود دارد.
- دستهای کودکتان را تمیز نگه دارید مخصوصا اگر عادت دارد انگشتانش را در دهان بگذارد. مطمئن شوید که دستهایش را چندین بار در روز بشوید مخصوصا وقت بازگشتن از بازی و قبل از غذا خوردن (کاری که در هر شرایط باید انجام دهد)
- خانه را پاکیزه نگه دارید. ذرات و خاک حاصل از رنگ را با پارچه جاذب مرطوب بگیرید.

چطور بفهمیم که اطراف خانه امان سرب وجود دارد؟

بیشتر به سن، مکان، و شرایط خانه شما بستگی دارد. اگر پاسخ شما به هر یک از سوالات زیر مثبت است، باید آزمایش تخصصی وجود سرب از خانه و حیاط خود به عمل آورید.

- آیا نزدیک آزادراه یا محدوده صنعتی حاوی سرب مثل بازیافت باتری یا ذوب سرب زندگی می‌کنید؟
- آیا خانه شما بیش از ۳۰ سال از ساخت آن گذشته است؟ (در حدود ۸۳ درصد خانه‌ها و ۸۶ درصد ساختمانهای عمومی که قبل از ۱۹۸۰ ساخته شده‌اند از رنگهای حاوی سرب استفاده شده است)
- آیا در لوله‌کشی خانه شما از لوله‌های مسی دارای اتصالات لحیم سرب استفاده شده است؟
- آیا رنگ خانه شما پوسته می‌دهد یا می‌ریزد؟ (حتی اگر رنگ حاوی سرب باشد اما شرایط خوبی دارد و احتمال تماس، خورده شدن یا ضربه خوردن آن وجود ندارد، جای نگرانی نیست)

برای محافظت از کودکان مقابل سرب موجود در آلاینده‌های محیط زندگی چه کنیم؟

اگر آزمایشات نشان دهنده وجود سرب در خاک اطراف خانه بود، بهتر است آنجا را چمن یا بوته بکارید تا مانع بازی کودک در آنجا شوید. در بعضی موارد، شاید بتوانید خاک آلوده را بردارید. اگر می‌خواهید در آنجا باغچه سبزیجات درست کنید، بهتر است سطح رویی را با خاک تمیز بپوشانید. دست آخر به یاد داشته باشید که خاک کفش خود را قبل از ورود به خانه پاک کنید یا کفشها را دریاورید.

اگر در لوله‌ها سرب وجود داشت چه کنیم؟

حتی اگر در لوله‌های خانه شما سرب وجود دارد، لزومی به تعویض لوله کشی نیست. فقط دقت کنید که تنها از آب سرد برای آشامیدن و پخت و پز استفاده کنید. آب داغ احتمال نشت سرب را افزایش می‌دهد پس مقدار سرب بیشتری نسبت به آب سرد خواهد داشت. بیشتر متخصصان توصیه می‌کنند صبحها قبل از استفاده از آب یا هر زمانی که ساعت هاست کسی از آب استفاده نکرده است، اجازه دهید چند دقیقه آب از شیرها خارج شود. این آب را کد باقی مانده در لوله‌ها طی شب گذشته را خارج می‌کند. همینطور می‌توانید روی شیرها فیلتر سرب نصب کنید. از فیلترهایی که آب را یونیزه می‌کنند پرهیز کنید، چون اینها احتمال نشت سرب را افزایش می‌دهند.

اگر خانه‌امان با رنگهای حاوی سرب نقاشی شده بود، چه کنیم؟

می‌توانید رنگها را پاک کنید اما این کار مقدار زیادی گرد سرب در هوای خانه شما پراکنده می‌کند که حتی خطرناکتر از وجود سرب روی دیوار یا حبس شدن آن پشت دیوار خشک، کاغذدیواری، یا حاشیه‌های دیواری است. بعضی متخصصان توصیه می‌کنند برداشتن رنگ را تا زمانی که کودکان بزرگتر شوند و کمتر در معرض آسیب باشند به تعویق بیندازید. برای امنیت کار بهتر است زنان باردار و کودکان خردسال تا پایان کار در جایی دیگر مستقر شوند. اگر این کار ممکن نیست، کارگران باید کار رنگ زدایی را قسمت به قسمت انجام دهند و نواحی دیگر خانه و حیاط را آلوده نکنند. اگر رنگ در شرایط خوبی است و می‌خواهید خودتان آن را پاک کنید، دقت داشته باشید که گهگاه خاک حاصل از سطوح رنگ شده را با پارچه نمدار یکبار مصرف پاک کنید.